

Posudek oponenta diplomové práce

Název: *Analýza informační společnosti. Nebezpečí médií pro výchovu nebo jejich velká příležitost?*

Autorka: **Bc. Josef Vencel**

Rok odevzdání: 2019

Studijní program: Učitelství pro střední školy

Studijní obor: Učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů pro základní školy a střední školy
český jazyk — základy společenských věd

Katedra: Katedra občanské výchovy a filozofie, PedF UK

Vedoucí práce: doc. PhDr. Naděžda Pelcová, CSc .

Stručná charakteristika práce: Diplomová práce kolegy Josefa Vencela představuje tematicky široce rozkročený pokus myslitelsky se vyrovnat s napětím, jež vyvolává poctivé tázání po souvislosti vzdělávání a techniky (technologií). Rámec autorových úvah tvoří reflexe informační společnosti (leitmotivicky se diplomant zabývá fenoménem média a otázkou vědotechniky) a do ohniska badatelského zájmu se dostává tematika filosofie výchovy. Těžiště posuzované práce je určováno gravitací otázky: co technologie přináší vzdělání a zda (v jaké míře, či za jakých okolností) jsou média nového typu pro výchovu a vzdělání spíše příležitostí či hrozbou.

Při hodnocení není možné opominout, že od samotného počátku má posuzovaná diplomová práce charakter myslitelského počínu a jako každé živé myšlení ve svém průběhu hledá svá témata a proměňuje své předpoklady; struktura práce má svoji logiku (od analýzy informační společnosti přes tematizaci médií, řeči, podstatných struktur výchovy a vzdělávání k syntéze úvah o vzdělání, médiích a technice), je však vnitřně nesena tokem úvah autora.

Formální stránka práce: Posuzovaná diplomová práce obsahuje požadované povinné prvky. Záměr práce je na jejím počátku zřetelně formulován a na konci práce reflektován. Práce je poměrně přehledně a logicky strukturována a tato struktura je v úvodu zdůvodněna. Jazyk je na patřičné odborné úrovni, autor užívá odborné termíny náležitě, i když občas s mírně posunutými významy (může být dáno širokým spektrem problematiky a juxtapozicí odlišných diskurzů); stylistická a gramatická vrstva práce by si zasloužila více péče (či více času) – je znatelné, že autora se nechává strhnout proudem vlastního myšlení, který nestačil před odevzdáním práce nahlédnout z odstupu od vlastního textu a myšlení; zde je tedy třeba konstatovat, že některé nedostatky ve formulacích nejsou jen jaksi důsledkem nepozornosti, ale že souvisí též s procesem rození myšlenek a jsou snad způsobeny s tím, že autor v těchto částech práce své vhledy ještě hledá. Bibliografické údaje k citacím a parafrázím jsou uváděny v textu a v podstatě náležitě, to platí též pro závěrečný seznam pramenů. Práce neobsahuje přílohový materiál.

Obsahová stránka práce: Diplomovou práci kolegy Josefa Vencela považují cennou ve třech ohledech: a) kolega pochopil, že jako pedagog působící v době nových médií si ve své pedagogické praxi nevystačí bez hlubší reflexe vztahu médií a vzdělávání - nezaujímá předčasně definitivní postoj k médiím, ale zkoumá; b) s tím souvisí také to, že se zvoleného tématu rozhodl chopit myslitelky a neredukoval tak svoji diplomovou práci na pouhé traktování problematiky; c) za sympatické považují, že se autor rozhodl rozvinout své tázání napříč různými a často značně odlišnými diskurzemi, což mu umožňuje pokoušet se o neotřelé myšlení problematiky – je však samozřejmé, že tímto vstoupil do rizika interpretací, jež se

mohou vzdalovat myslitelskému kontextu interpretovaných autorů, a též že tím podstoupil riziko fragmentace vlastního myslitelského úsilí. Zde je však také třeba podotknout, že se diplomant ve studované problematice velmi dobře orientuje a že je jeho interpretační úsilí spojené s četbou autorů jako je McLuhan, Asimov, Bertrand, Lakoff, Keller, Liessmann, Patočka, Heidegger se intencionálně nemíjí s těmito autory. Taktéž je zajímavé, že v práci obsažené autorovy průniky do světa umění, populární hudby, internetových technologií nejsou proti duchu práce a nepůsobí v ní cize.

Celkové hodnocení: Diplomová práce kolegy Josefa Vencla představuje sympatický myslitelský průnik do souvislostí techniky, médií, řeči, kultury a vzdělávání. Předností práce je diplomantovo myslitelské nasazení, jež nevíce promlouvá v samotném toku myšlení (Pro mne osobně je tento pohyb myšlení na práci nejvíce inspirativní.) Oceňuji, že autor podmiňuje užívání médií ve vzdělání jejich poctivou reflexí a rozvíjením odpovědnost. Celkově tedy práci považuji za zdařilou. Kromě formálních nedostatků považuji za určité negativum tohoto zpracování nižší koncentrovanost autora na podstatná témata, což se projevuje jeho myslitelským rozběhem do šíře na jedné straně a určitým nepronikáním pod povrch vlastních úvah a některých fenoménů. Posuzovaná závěrečná práce *splňuje podmínky kladené na závěrečné práce v příslušném oboru. **Doporučuji ji k obhajobě.***

Otázky:

- 1) Rád bych Vás požádal, abyste jednoduše a s ohledem na to, co považujete za nejpodstatnější, shrnul, co osobně považujete za podstatu vzdělání, a v návaznosti na to vysvětlil, čím mohou být média (nového typu) hrozbou vzdělání.
- 2) A v návaznosti na předchozí otázku se Vás táži, v čem spatřujete jejich potenciál pro rozvoj vzdělanosti.

Ve Slaném dne 2. 9. 2019

Zbyněk Zicha